

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SANCTI|| IOANNIS|| DAMASCENI OPERA,||

Johannes <Damascenus>

Parisiis, 1577

De ijs qui eleemosyna, & beneficentia erga pauperes. cap. xvi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71880)

Euseb. Proditoris Iuda recordemur: nec ex Ecclesia pedem efferamus. Illi enim exitium hinc **F**
Iuda imi virtum traxit, quod in oratione non perstiterit. Nam cum panem primum omnium acce-
rat, qui pisset, pedē extulit: ac statim Satana in se ingresso, ad proditionem properauit. Quocirca
ante Mis- si quis, antequam abeundi potestas fiat, exierit, eandem cum Iuda penas pendet. Ne igitur
se finem committamus, ut ob unam horam cum Iuda condemnemur. Nihil nobis molestia perman-
ex Eccle- sia excusio allatura est. Non tempestates intus habet, non ignem, non alia supplicia.

dunt. Cum Dominus in Euangelii homini dicat, Omni pēnti te da elemosynam, quanto
Nili. magis Dominus ipse cui libet oranti amplissimas misericordias, & peccatorum veniam, ac
 mortuorum depulsionem daturus est?

Christus omnium ex ac Deus eos, qui ex ope sua pendunt, atque intimo pectore inge-
 miscunt, quamlibet multis peccatorum sarcinis onusti sint, minime tamen auersatur: ve-
 rum & ad gratiam admitit, & virtutum opifices progressu temporis eos reddit.

De elemosyna, & beneficentia erga pauperes.

CAP. XVI.

Deut. 19.

ON deerit pauper in terra. Propterea ego precipio tibi, ut
 aperias manus tuas fratri tuo pauperi & indigenti.

Non auertes manum tuam a fratre tuo. Ego tibi precipio
 amare aduenam, dare ei panem & vestimentum.

Iob. 31.

Ianua mea omnibus venientibus aperta erat. Si negaui quod
 volebant pauperibus, & oculos viduæ expectare feci. Si co-

medi buccellam meam solus, & non comedit pupillus ex ea. **H**

Si despexi nudum pereuntem, & absque operimento pauperem. Si non benedi-
 xerunt me imbecilles, & de velleribus ouium mearum calefacti sunt humeri eo-
 rum. Oculus eram cæco, & pes claudo, & pater pauperum.

*29.**Pf. III. 4.*

Iustus miseretur, & commodat. Beatus qui intelligit super egenum & pau-
 perem, &c. Iocundus homo, qui miseretur, & commodat. Dispersit, dedit
 pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi.

Pro. 3.

Elemosynæ & fides non te deserant: appende eas collo tuo, & inuenies gra-
 tiam. Ne desinas benefacere indigenti, quando poterit manus tua auxiliari ei.
 Ne dicas, Abi & reuertere, & cras dabo tibi, cum statim possis benefacere. Neque
 enim scis quid paritura sit superuentura dies. Benedictio in caput eius, qui bo-
 na sua cum aliis communicat. Animæ suæ bene facit homo misericors. Re-
 demptio animæ viri, diuitiæ suæ. Iusti miserantur, & misericordia afficiuntur:
 qui pauperis miseretur, beatus censendus est. Misericordia & fide redimuntur
 peccata. Qui misericordia afficitur, misericordiam consequetur. Qui misere-
 tur pauperis, foeneratur Deo: ac iuxta donum suum retribuetur ei. Quicumque
 dant pauperibus, penuria non opprimuntur. Via iustitiæ & misericordiæ in-
 ueniet vitam & gloriam. Virum hilarem & liberalem amat Dominus.

*11.**13.**16.**19.**Eccl. 9.*

Quodcumque inuenerit manus tua ad faciendum, pro viribus fac. Inueni
 quod non esset bonum in ipsis, nisi lætari, & facere bonum in vita sua.

osec. 6.

Iudicium meum sicut flamma egredietur. Quoniam misericordiam volo, &
 non sacrificium. **K**

Esa. 58.

Frange esurienti panem tuum, & egenos vagosque induc in domum tuam. Si
 videris nudum, operi eum. Si dederis esurienti panem tuum ex anima tua, & a-
 nimam humiliatam impleueris, tunc orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ
 erunt sicut meridies. Et erit Deus tecum semper.

Dan. 4.

Rex, cōsiliū meum tibi placeat: Elemosynis peccata tua redime, & iniqui-
 tates tuas in miserationibus pauperum.

Sap. 10.

Quavis re fortior est pietas.

Eccl. 3.

Ignem ardentem extinguunt aqua: & elemosyna reficit peccatis. Fili, ani-
 mam pauperis ne defraudes, & ne transternas oculos tuos a paupere. Animam
 esurientem ne despexeris: & ne protrahas datum angustiato. Ne auertas faciem
 tuam

4.

A tuam à paupere, nec auertas oculos tuos ab indigente. Inclina aurem tuam pauperi: & responde ei pacificè in lenitate. Eleemosynam facere ne negligas.

Pauperi extende manum tuam, vt compleatur benedictio tua. Benefac pio, & inuenies retributionem: si non ab eo, saltem ab Altissimo. Si benefeceris, scito cui feceris: & erit gratia in bonis tuis. Misericordia viri, tanquam sigillum cum eo. Qui facit misericordiam, foeneratur proximo suo: & qui praualet manu, seruat mandata. Super humili sis longanimis: & ad eleemosynam ne protrahas eum. Conclude eleemosynam in promptuariis tuis: & ipse te eripiet ex omni afflictione, & aduersus hostem pugnabit pro te. Misericordia in aeternum manet. Fratres in adiutorium in die tribulationis: & super traque misericordia

B liberabit.

Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Attendite ne eleemosynam vestram faciatis coram hominibus, vt videamini ab ipsis. Alioqui, mercedem non habebitis apud Patrem vestrum, qui in coelis est. Cum igitur facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis & in angulis platearum, vt videantur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum facis eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: vt sit eleemosyna tua in abscondito. Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi in aperto. Euntes discite quid est Misericordiam volo, & non sacrificium.

C Qui dederit potum vni ex minimis istis calicem aquæ frigidæ; tantum in nomine discipuli, amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

Respondens Ioannes dixit eis: Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui habet cibos, similiter faciat. Dicit eis Iesus: Nunc vos Pharisei mudatis id quod de foris est calicis & paropsidis: quod autem intus est vestrum, plenum est rapina & nequitia. Stulti, nonne qui fecit quod de foris est, etiam id quod deintus est, fecit? Veruntamè quod superest, date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Vendite quæ possidetis, & date eleemosynam. Facite vobis sacculos qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in coelis, quod fur non appropriat, neque tinea corrumpit. Vbi enim thesaurus vester est, ibi & cor vestrum est. Dicebat ei qui se inuitauerat: Cum facis prandium aut cœnam, noli vocare

D amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos tuos, neque vicinos diuites: ne fortè & ipsi te reuident, & fiat tibi retributio. Sed cum facis conuiuium, voca pauperes debiles, claudos & cæcos: & beatus eris, quia non habent retribuere tibi. Retribuetur enim tibi in retributione iustorum.

Ipsi scitis, quoniam ad ea quæ mihi opus erant, & iis qui mecum sunt, ministrauerunt manus istæ. Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Iesu, quia ipse dixit, Beatius est dare, quàm accipere.

Qui tribuit, in simplicitate: qui præest, in sollicitudine: qui miseretur, in hilaritate.

E Qui parcè seminât, parcè & metet: & qui seminât in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Vnusquisque prout destinauit in corde suo, non ex tristitia, aut necessitate. Hilarem enim datorem diligit Deus.

Omniem sufficiētiam habentes, abundatis in omne opus bonum: sicut scriptum est, Disperfit, dedit pauperibus, &c.

Tantummodo vt pauperum memores essemus: quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere.

Diuitibus huius sæculi præcipe, non sublime sapere, nec sperare in incerto diuitiarum, sed in Deo, qui præstat nobis omnia abundè ad fruendum, bene agere, diuites fieri in bonis operibus, facile tribuere, cõmunicare, thesaurizare sibi ipsis bonum fundamentum in futurum.

Fratres, ne deficiatis benefacientes.

Heb. 13. Beneficentiæ & communicationis nolite obliuisci. Talibus enim hostiis pro-
meretur Deus.

Iac. 2. Superexaltat misericordia iudicium.

Ex doct. Petr. Dives est ille, qui multis misericordiam tribuit, & qui ad Dei imitationem ea, quæ ha-
bet, impertit. Deus enim res à se conditas omnino nobis tribuit. Quocirca hoc scitote, qui di-
uitiis polletis, vos ministrare debere: cum plura, quam vobis opus sint, acceperitis. Intelli-
gite deesse ea aliis, quæ vobis supersunt. Erubescite qui aliena retinetis, atque æquitatem
Dei vobis imitandam proponite: & nemo pauper erit.

*Basil. su-
per illud
Euange.
Destrua
horrea
mea.* Imitare terram, o homo: fac fruges feras, ut illa. Ne te deteriore[m] ea prabeas, quæ ani-
mæ expers est. Illa enim fructus non ad usum suum, sed ad ministerium tuum aluit: tu ve-
G rò, quem beneficentiæ fructum edideris, eum tibi ipsi cumulas. Quandoquidem bonorum o-
perum gratiæ ad donantes redeunt. Dediisti fame laboranti? Munus tuum efficitur, ad te
videlicet cum fœnore rediens. Ut enim frumentum in terram lapsum ei, à quo proiectum
Beneficio est, emolumentum affert: eodem modo panis in esurientem deiectus, vberem in posterum
utilitatem profert. Ac proinde da operam, ut agriculturæ finis per egentium communica-
tionem sit tibi cœlestis sementis initium. Seminate enim vobis, inquit ille, ad iustitiam. Quid
igitur mœsto animo? Quid te ipsum tundis, dum opes tuas luto & lateribus includere
Osee. 10. studes? Melius est nomen bonum, quam diuitiæ multæ. Quod si pecunias ob earum pretium
admiraris, vide quanto ad gloriam illustrius vilis, que sit sexcentorum filiorum patrem
Pro. 22. appellari, quam sexcentos stateres in crumena habere? Pecunias enim, inuitus etiam, hic *H*
patre ap- relicturus es: at laudem ex bonis operibus collectam ad Dominum deferes: cum nimirum
pellari præ ingenti turba coram communi Iudice circumfusus, ab eis & nutritor, & benefactor, &
stat, quam quocumque tandem alio humanitatis nomine appellaberis. Deus virtutem tuam comproba-
diuitijs af- bit, angeli laudibus effert: homines omnes, qui post orbem conditum extiterunt, beatum
fluere. te prædicabunt: gloria sempiterna, corona iustitiæ, cœlorum regnum præmia tibi futu-
ra sunt.

Ibid. simile. Putei, cum exhauriuntur, vberius fluunt: cum autem deseruntur, putrescunt. Eodem
modo stabiles quoque diuitiæ inutiles sunt: quæ autem mouentur, atque aliò migrant, in cõ-
mune viles sunt ac frugifera. Gratias Deo age, quòd tu aliorum fores non pulsas, sed ad
tuas alij se conferunt.

Pauperi dives fœnera. Deo crede, qui beneficia ea, quæ in oppressum conferuntur, tan-
quàm in seipsum collata accipit, atque ipse gratiam rependit. Locuples est sponsor, ut qui v-
bique terrarum ac maris expansos thesauros habeat.

*Hom. ad
diuites.
Psal. lxx.
Disimile* Diuitiæ, quo pacto Dominus præcipit, dispersæ, permanere solent: retentæ autem atque
coercitæ alienantur. Si eas custodias, non habes: si spargas, non amittes. Dispersit, dedit
pauperibus iustitia eius manet in seculum seculi.

In mercatu nemo molestia afficitur, dum præsentis facultates projicit, atque earum lo-
co ea sibi comparat, quibus opus habet: Verùm quò minori pretio ea, quæ permagni æstimat,
emerit, eò maiore voluptate afficitur: tanquam videlicet præclarum ipsi commercium ex-
titerit. Tu verò molestiam concipis, cum aurum & argentum, hoc est pulverem, præbes, ut *K*
beatam vitam acquiras.

Anteuerte ipse, ac funus tuum luculento munere, hoc est pietate, orna. Sic abscede, ut
omnia tecum efferas. Opes tuas proprium ornamentum effice. Eas tecum habe. Bono consilia-
2. Co. 8. rio, hoc Christo, fidem accommoda: qui dilexit te, & nostra causa egenus factus est, ut ip-
sius egestate ditescamus.

Cum propter Dominum pauperi largiri paras, hoc simul & donum est, & fœnus: do-
num nimirum, quia recipiendi nulla spes ostenditur: fœnus autem, ob eius, qui ipsius nomi-
ne persoluit, munificentiam. Qui cum per pauperem exigua acceperit, ingentia pro eo re-
Pro. 19. pendit. Qui enim miseretur pauperis, inquit ille, Deo fœneratur.

Qui tibi opes dedit, per pauperum manus eleemosynam à te petit. Quòd si, quæ sua sunt,
acceperit, integram gratiam, perinde ac si beneficio à te affectus fuisset, persoluit.

Qui dives est, nondum protinus ob diuitias beatus existimandus est, nec item ob digni-
tatis

A tatis amplitudinem is qui potentia floret. Hæc enim reliqua virtutis instrumenta sunt ijs, qui bene videntur, non autem ipsa per se felicitatem habent. Itaque qui his male vritur, miser est, non secus ac ille, qui gladio, quem ad propulsandos hostes accepit, seipsum sponte cõuulnerat. At si rectè, atque v rationi consentaneum est, opes administrat, & ea, quæ Dei sunt, dispensat, is nimirum propter charitatem, & morum liberalitatem, laudem & beneuolentiam meretur.

Da operam, ò homo, vt sis tanquam oliua fructifera in domo Dei. Id autem cõsequeris, Psal. 51. si nunquam spe denuderis, sed salutem, quæ fide comparatur, semper circa te vrentem habeas. Sic nempe & perpetuum foliorum oliuæ virore imitaberis: & feracitatem item æmulaberis, vberem elemosynam omni tempore præbens.

B Sacra doctrina, mea quidem sententia, non tam materia data quantitate, vt que exter- Greg. na sit, quam offerentium mentium voluntate atque instituto liberalitatem ac munificen- Thaum. tiam ponderauit.

Nulla omnino re, perinde vt misericordia, Deus conciliatur: quandoquidem nec aliud Nat. O- quicquam Deo magis proprium est: quippe quem misericordia & veritas præcedant, & rat. de cui misericordia ante iudicium offerri debet. Neque enim vlli alij rei, æque atque miseri- paup. a- cordiæ, misericordia ab eo rependitur, qui iuste atque in pondere & mensura miseri- psal. 88. diam remetitur. psal. 100.

Gratitudinis ergò Deo aliquid da, quia tu ex eorum numero exitisti, qui bene de alijs mereri possunt, non qui aliorum beneficis opus habent: quia non in alienas manus intueris, sed in tuas alij. Sis non opibus tantum & copiis, sed etiam pietate diues: non tantum auro, sed etiam virtute. Sis proximo tuo hoc nomine præstantior, quòd maiorem benignitatem præ te feras. Sis calamitoso Deo, Dei misericordiam imitando. Nihil enim tam diuinum Nil tam diuinum habet homo, quam bene de alijs merendi facultatem. habet ho- mo, quam quòd de alijs bene- mereri po- test.

An tu beneficentiam arbitrij tui ac voluntatis esse putas, non necessitatis? Quam is se quoque vellem ita esset: atque etiam existimarem. Sed mihi metum sinistra illa manus incutit, & hirci, & probra ea, quæ à iudice in eos cõijciuntur, non quòd rapuerint, aut sacri- legij vel adulterij crimine se deuinxerint, aut aliud quicquam, quòd prohibitum sit, per- petrarint, eo ordine mulctantur, sed quia Christum per pauperes minime coluerunt. Mar. 25.

Neminem vnquam Deo aliquid prius erogasse pœnituit. Prolixus est enim ad gratiam referendam.

D Sit beneficentia nostra ex eo quòd nobis opus est, ac nõ ex eo quòd redundat. Quæ quidem oblatione Deus magis delectatur, quam munerum copia, & largitionis magnitudine.

Mutua erga nos humanitatem Deus à nobis exposcit, etiamsi ab eo supplicij afficiamur.

Hoc verò longè pulcherrimum atque humanissimum est, quòd Deus non muneris pretio ac dignitate, sed donantis animo largitionem meretur.

Ne benignitati tuæ moras producas, sed iam benignus efficere: nec quia satis dignum munus afferre nequis, idcirco omnes officij partes prætermitte. Verum ita te gere, vt aliud nunc offeras, ad aliud rursus te pares.

E Ex iis, quæ Deo offeruntur, nihil vsque adeo paruum est, ipsiusque dignitate infe- rius, quin id omnino admittat atque comprobet: etiamsi iusto iudicio misericordiam ponderare sciat.

Liiori, & atra deme quid rubigini.

Ac debitorem præfer omnibus Deum,

Frusto rependit sceptræ qui cœlestia.

Alis, tegisque, pauperes pascens, Deum.

Pœnæ nihil si vindici debes Deo,

Nec debitori lenis ipse sis tuo.

Debere sin te non negas, ignoscito.

Veniam rependit nam Deus clementiæ.

Deum æmularis, proximos iuuans tuos.

Quid prædonibus ac furibus thesaurizare attinet, temporumque mutationibus, aliis

M

In Tetrastr

ad alios sese conuertentium, & fluxas & instabiles opes iactantium: ac non potius eas F
in tuta horrea, atque firmiora, quam ut illas insidias metuant, recondere?

Nili.

Gravis quadam res aurum est: leuis autem, ac sursum tendens, virtus. Grauitas porro ac leuitas inter se pugnant. Quocirca si ad superna conscendendum est, demus operam, ut iis rebus, quae nos humi detorquent, vacui simus. Sic enim fiet, ut ad supera erigamur. Neque enim fieri potest, ut quispiam leuis efficiatur, qui se rerum materia constantium grauitati affixerit. Quoniam porro modo id consequi possimus, his verbis Psalmista docet: Di-

Psal. 111.

speris, dedit pauperibus: iustitia eius manet in seculum seculi. Itaque qui pauperi facultates suas impertit, ad eius partes se adiungit, qui nostra causa in paupertate versatus est.

Chryf.

Luc. 21.

Nullum ad eleemosynam impedimentum affert paupertas. Testis est Vidua, quae duo mi- G
nuta iecit, & eos, qui multa obrulerant, superauit.

Iudex no-

ster per

pauperes

corrumpi-

tur.

Qui pau-

perem a-

lit, seipsum

alit.

Cacus, cui misericordia impertitur, ad caelorum regnum dux est: & qui ad parietes of-
fendit, atque in foueas fallente gressu labitur, ad caelorum ascensum itineris ducem se praebet. Iudex noster per pauperes corrumpitur. Fac igitur per pauperis manum iudicis posticum pulses. Etenim ille munera tua per eum accipit, ac leges adulterat. Accipit, inquam, atque ex iusto benignus efficitur. Accipit, inquam, & Veritati misericordiam antepont: ac cum peccatorum lince pauperum manum contra perpendit.

Cum pauperem alius sic existima, te ipsum alii. Ea enim est huiusce rei natura, ut quae damus, a nobis ad nos redeant. Siquidem humanus ac facilis noster Dominus imbecillitatem animi nostri perspectam habens, ad immensam magnitudinem hanc rem attollit, ac H
seipsum eleemosynae debitorem vocat.

O singularem eleemosynae vim! Sola ad diuinum tribunal irrepit. Ne iudicem timeamus, ante iudicium manus protendentem. Ne iudicem metuamus, qui se accepisse minime inficiatur.

Mar. 12.

Et sedens Iesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodo turba iaciebant aes. Præterito altari ad gazophylacium accurrit. Præteritis sacrificantibus ad beneficentiae spectaculum accedit: reipsa videlicet istud indicans, Deum hoc solo spectaculo delectari: istud indicans, diuinum oculum hac sola ratione ad fictoris sui similitudinem accedere posse: istud indicans, unum hoc esse, quod hominem Deo copulet: denique istud indicans, id solum esse, quod lutum figulo propius iungat. Estote enim, inquit, misericordes, sicut & Pater I
Vester caelestis misericors est. Vna quippe est beneficentia, quae aditum ad diuinam cognitionem nobis muniat.

Luc. 6.

O benignam animam! o mentem ad misericordiam propensam! Animi commiserationem paupertas non excidit. Munificam voluntatem egestas non repræssit. Animi liberalitatem penuria non restrinxit.

Cyrilli.

Eleemosy-

nae utili-

tas.

Eleemosyna peccata expurgat, iudicium superexaltat, supplicij flammam mitigat, iudicem flectit, vel, ut rectius loquar, cum Deo copulat, in sanctorum chororum ac numerum ascribit, in supernam ciuitatem attollit, caelorum regnum conciliat, gloriam immarcescibilem, spem firmam ac stabilem, & quid non denique eorum, quae ad constantem animi hilaritatem momenti aliquid habent?

Nunquam

pauper e-

rit qui e-

leemosy-

nae studet.

Pro. 19.

Nihil

Exod. 23.

Qui paupertate atque inopia laborantibus opes suas impertit, nunquam pauper erit. Qui K
enim miseretur pauperis, inquit ille, sceneratur Deo. Soluendo est hic debitor: fidus hic, qui accipit. Scit quod datum est, cum fenore dissoluere. Diues ac liberalis est, qui hominis ad misericordiam propensi depositum accepit.

Ne bonus fieri differas: sed iam efficere. Non apparebis, inquit, in conspectu meo vacuus.

Nullus ergo vacuus sit, ac fructus expers. Nulla anima sterilis sit ac prole carens. Vnus-

quisque ex his, quae in promptu habet, Deo offerat.

Psal. 24.

Splendorem caelestem expetamus: in sinu Abrahae pro misericordia hic exhibita requiescamus: iustum iudicium iudicemus. Eripiamus pauperem & egenum: viduae & pupilli nos misereat. Redimamus eos qui morte afficiuntur. Ne eos, qui nostra ope indigent, negligamus. Ne praetereamus eum, qui vlcerebus scatet. Ne deliciis indulgeamus, aliis in arumma & calamitate versantibus. Ne conferuum nostrum execremur. Ne, inquam, o amici
ac fra-

A ac fratres me ad diuitis partibus stemus, atque in flama ex cruciemur, vastoque hiatu à sanctis dirimamur, ac pauperem Lazarum exorandum habeamus. Ut ardentem linguam nostram extremo digito refrigeret. Benignos faciles, misericordes nos prebeamus. Domini benignitatem imitemur, qui oriri facit Solem suum super bonos & malos, omnesque pluvia sua equè alit. Cœlestem requiem quæramus: opus huiusce vitæ atque copias abijciamus: hoc tantum commodi, quod ipsis inest, percipiamus, animas nostras in miseratione acquiramus, bona nostra pauperibus impertiamur, ut cœlestibus opibus affluamus. Animæ quoque partem da, non carni duntaxat: Deo quoque partem da, non mundo soli: ventri quiddam subtrahere, & spiritui consecra: ex igne quidpiam eripe, ac procul à depascete flamma recede: à tyranno extorque, ac domino cõmitte. Da partem septem, hoc est huius vitæ, atque adeo Eccl. 11.

B octo, id est ei, quæ nos postea exceptura est. Ei, cuius beneficio plura habes, aliquid dato: imò etiã ei, qui omnia elargitus est, vniuersas opes dato. Nunquam Dei liberalitatem & munificentiam vinces, quamvis omnium tuarum facultatum iacturam feceris, quamvis te etiam facultatibus adiuueris. Nã hoc quoque ipsum accipere est, Deo aliquid donare. Quamvis erogarís, pluratamen tibi reliqua erunt, nec quicquam quod ad te propriè pertineat, daturus es: quandoquidem omnia à Deo manant. Et quemadmodum fieri non potest, ut vnam nostrã prægrediamur, quippe quæ prout gradimur, suffugiat, eodemque semper interuallo nos superet: quemadmodum etiam corporis magnitudo supra caput assurgere nequit, ut potè corpori semper superiectum: eodem modo nec Deus muneribus nostris vinci potest. Neque enim quicquam, quod extra illius bona sit, daturi sumus, nec quod illius liberalitatem superet. Nosce, unde habes, quòd es, quòd ratione ac mente vteris, & quo nihil maius speculationem, nunc quidem in speculis & ænigmatibus, tunc autem pleniorẽ ac puriorẽ, quòd filius Dei effectus es, Christi coheres, ac, si mihi ita loqui fas est, Deus ipse factus es. Unde tibi hæc omnia, & à quo? Aut, ut parua hæc oculisque subiecta dicam, quis tibi hoc dedit, quòd cœli pulchritudinem cernis, Solis cursum, Lunæ orbem, siderum multitudinem, eamque, quæ in his omnibus velut in lyra elucet, concinnitatem atque ordinẽ semper eodem modo se habentẽ, partium anni vicissitudines, temporum mutationes, annorum conuersiones, diei noctisque, æquas partitiones, terræ productiones, aeris fusionem, maris fluxi simul ac nabilis immensam latitudinẽ, profundos fluminum gurgites, ventorum profluvia? Quis pluuias, agriculturam, cibos, artes, domos, leges, Respub. vitam mitem humanitate excultam, amicitia & familiaritatem cum iis, qui tibi cognationis vinculo coniuncti sunt? Unde habes, quòd animantia partim cicurata tibi quæ subiecta sunt, partim in alimentum tradita? Quis te omnium rerum, quæ in terra sunt, dominum & regem constituit? Quis, ne singula commemorem, ea omnia, quibus homo cæteras animantes antecellit, elargitus est? Nonne Deus, qui nunc ante omnia & pro omnibus humanitatem atque charitatem à te vicissim petit? An verò nos non pudebit, cum tot tantaque ab eo, partim acceperimus, partim speremus, si ne hoc quidem vnum ipsi conferamus, nimirum benignitatem & humanitatem?

C Si is, qui pauperem aspernatur, eum, à quo factus est, ad iracundiam prouocat, factorem profectò is honore afficit, qui opus fouet. Qui miseretur pauperis, inquit Scriptura, foeneratur Deo. Quis debitorem repudiètur, creditam pecuniam non sine foenore tempestiuè redditurum? Per misericordiam ac fidem peccata purgantur. Demus igitur operam, ut misericordiam impertiendo, contractus animæ labes eluamus.

D Poterat quidem summus ille parens efficere, ut nemo pauper esset. At præcisã esset opitulandi facultas, nec quisquam alterius calamitate angeretur. Fit itaque ad communem omnium vtilitatem, ut partim opibus affluamus, partim egeamus: quò nimirum beneficiæ locus sit.

E Fac, contra quam alij solent, exercitum tibi ipsi contrahas, inermem nempe, imbellem, incuruentum, ab ira alienum, macularum expertem, pios senes, Deo charos pupillos, viduas lenitatis armis instructas, viros charitate adornatos. Hos, inquam, opibus tuis, & corporis, & animæ satellites acquire, quorum dux atque imperator est Deus.

Misericordes Deus non eos tantum esse vult, qui misericordie munere funguntur, sed eos etiam, qui bene de aliis mereri student, quamvis nequeant: qui quæ, quantum ad

bene de a tatem animique inductionem attinet, id munus exequentur. Ac sanè, quo ij qui potuerint, **F**
 Ejs merè eodè quoque honore afficientur qui voluerint, quorumque animi inductio par fuerit, etiam
 di volun- si opibus & copiis alij superiores extiterint.

tas pre- Eleemosynas quidem faciendas esse Scriptura docet, sed cum iudicio, atque iis qui pro-
 mio non merentur. Et quemadmodum agricola non promiscuè omnem agrum, sed bonum ac fecun-
 carebit, dum conferit, ut ex eo fructus colligat: eodem modo serendum est beneficium in viduas,
 simile. in pupillos, in calamitosos: ut per eorum orationes fructum verem ex ipsis conse-
 quamur.

Et quo quispiam de proximo benè mereri potest, nisi id faciat, alienus à Dei amore esse
 indicabitur.

Nec præstantius, nec humanius quicquam est, quàm misereri, ac beneficia dare: quando- **G**
 quidem nec Deo quoque quicquam ea re potius est.

Psal. 40. Beatum sanè est super omnem pauperem & egenum intelligere: quò nimirum pruden-
 Delectus ter egeno ac pauperi quis tribuat, maiore videlicet cura ac diligentia ijs prospiciens, qui ob
 in benefi- virtutem aut pietatem in paupertatem ac penuriam inciderunt, aut etiam in eos, quos mor-
 cius dan- bi vel casus aliqui in egestatem coniecerunt, quàm in eos, qui ob flagitia, vel profusos sum-
 dis adhi- ptus in paupertatem reducti sunt.

est. Hospes & pauper Dei collyrium sunt. Qui eos exceperit, confestim oculorum usum
 Euagr. recuperabit.

Nilus. Planam & facilem viam eleemosyna munit.

Rerum omnium dominus ita demum à te alitur, cù in pauperes beneficij aliquid cõfers. **H**

Quicquid beneficij atque eleemosynæ pauperibus impertis, id Christus sibi vendicat.

Mat. 25. Esuriri enim, inquit, & dedistis mihi manducare: sitiui, & dedistis mihi bibere.

Philo. Diuitiarum pulchritudo non in crumenis, sed in subleuanda pauperum inopia sita est.

De ijs qui eleemosynam minimè faciunt, sed auaritia & tenacitate
 laborant, pecunieque desiderio flagent.

CAP. XVII.

Job. 5.
24.

INIVSTI OS obstruetur. Quæ illi seminauerint, iusti come-
 dent: ipsi autem ex malis non eripientur. Impij terminos
 transtulerunt, diripuerunt greges, & pauerunt eos. A sinum
 pupillorum abegerunt, & abstulerunt pro pignore bouem
 viduæ. Subuerterunt pauperum viam, & opprellerunt pariter
 manfuetos terræ. Qui seminant dolores, metunt eos. Flan-
 te Deo percunt, & spiritu iræ eius sunt cõsumpti. Ipse no-

uit opera iniquorum: videns autem scelerata, non negliget. Non est locus, vbi
 abscondantur qui faciunt iniqua. In vanum laboravit: diuitias aggressit, de qui-
 bus non comedet. Multorum enim imbecillium domos cõfregit: victum autem
 pupillorum rapuit, & non stetit. Non est ipsi salus in bonis suis. In desiderio suo **K**

22. extinguetur. Omnis autem necessitas super eum veniet. Caue ne facias iniusta.

Abstulisti pignus fratrum tuorù sine causa, & nudos spoliasti vestibus. Aquam
 lasso non dedisti, & esurienti subtraxisti panem. Viduas dimisisti vacuas, & lacer-
 24. tos pupillorum comminuisti. Propterea circumdatus es laqueis, & conturbat te
 formido subita. Rapuerunt pupillum ab vbere: & eum qui ceciderat, humili-
 uerunt. Nudos eiecerunt vacuos, & esurientibus abstulerunt buccellam. Viam
 iustitiæ non ambulauerunt, nec per semitas eius inceserunt. Sciens autem Domi-
 nus eorum opera, tradidit eos in tenebras. Væ & perditio iniusto. Conteran-
 27. tur omnes iniusti tanquam lignum incurabile. Diuitiæ iniquè congregatæ
 euomentur. Si comportauerit tanquam terram argentum, & vestimenta licut
 lutum præparauerit, præparabit quidem, sed iustus vestietur illis, & argentum in-
 nocens